

263360

COLOKJEVE INFORMACIJE

december 1976

št. 12. / 58 / leto 5

SREČNO '77



Z ZBORA DELAVCEV

22. novembra sta bila zbora delavcev v TOZD "Smole" in v TOZD "Premazi". Na dnevnem redu je bil sprejem sklepov, potrebnih za prigrasitev vpisa predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD in sprejem statutarne sklepa o volitvah in odpoklic članov delavskega sveta TOZD in OZD.

Tov. Svoljšak ing. Janez je uvodoma informiral udeležence zbora z ustavnimi pravicami in dolžnostmi, ki nam jih določa, oziroma nalaga s tem, ko je postavila temelje novih družbeno-ekonomskih odnosov v naši družbi.

Naša naloga je bila, ugotoviti, oziroma analizirati pogoje glede na ustavna in zakonska določila.

Ugotavljamo, da naša delovna organizacija glede na formiranje TOZD-ov izpolnjuje sledeče pogoje:

1. Predvideni TOZD "Premazi" in predvideni TOZD "Smole" izpolnjujeta sledeče pogoje:

a) oba predvidena TOZD-a lahko rezultat njihovega skupnega dela samostojno izrazita kot vrednost v delovni organizaciji ali na trgu;

b) vsak TOZD je delovna celota, v kateri so delavci neposredno povezani z enotnim delovnim procesom in s tem pri delu med seboj odvisni in v katerem dosegajo, ko delajo s sredstvi skupnega dela, skupen rezultat dela;

c) delavci lahko v obeh TOZD uresničujejo svoje družbenoekonomske in samoupravne pravice.

Kot dokaz izpolnjevanja navedenih pogojev navajamo sledeče podatke:

TOZD "Smole"

Zaposlenih bo 98 delavcev.

S tem so dani vsi pogoji za formiranje DS in ostalih organov.

Predlog plana realizacije za leto 1977

	Tone	Vrednost v 000/din
	11.076 =====	175.080 =====
Od tega:	Tone	Vrednost v 000/din
Domači trg	4.170	71.891
Izvoz	2.500	28.772
Interna realiz.	4.406	74.417
Skupaj	11.076 =====	175.080 =====

TOZD "Smole" bo zajemal:

- pripravo proizvodnje
- skladišče surovin
- skladišče gotovih izdelkov in polizdelkov
- razvojno-tehnični referat s kontrolo proizvodnje
- obrat vzdrževanja

Oba TOZD-a bosta združevala na nivoju delovne organizacije naslednje sektorje:

- komercialni sektor
- kadrovske-splošni sektor
- finančno-računov. sektor
- plan in analize
- dolgoročni razvoj

Ti sektorji bodo tvorili samoupravno delovno skupnost skupnih služb z vsemi samoupravnimi organi, kot jih določa zakon.

Za prigrasitev za vpis predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD je potrebno, da se sprejmejo sledeči sklepi:

1. Obrat "Smole" se organizira kot TOZD.
2. Ime TOZD je: TOZD "Smole" n.sol.o. s sedežem v Medvodah.
3. Predmet poslovanja je:
Glavna dejavnost: izdelovanje sintetičnih smol
Postranska dejavnost: v kovinski, mehanični, elektro, gradbeni in mizarski stroki, energetiki za sebe in naročnike.
4. TOZD je pooblaščen podpisovati Koprol Mario, dipl. ing., ki podpisuje vse zadeve v okviru predmeta poslovanja TOZD in je pooblaščen vložiti prigrasitev predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD v 15 dneh.
5. Glede na to, da je v TOZD večje število delavcev, se bo v njej izvolil delavski svet.
6. Delavci TOZD-a "Smole" n.sol.o. po analizi ekonomske upravičenosti so sklenili, da se organizirajo v TOZD.
7. Sporazum o razmejitev sredstev, pravic in obveznosti med novo TOZD "Smole" Medvode n.sol.o. in ostalimi TOZD-i bo sklenjen in podpisan do konstituiranja.
8. S temi sklepi se tukaj seznanijo ostale TOZD in DS SS nove delovne organizacije.

Prav tako je potrebno, da za vpis predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD sprejme zbor delavcev Statutarni sklep o volitvah in odpoklicu članov delavskega sveta temeljnih organizacij združenega dela in organizacije združenega dela, ki zajema sledeča poglavja:

1. Volilna pravica
2. Razpis volitev
3. Organi za izvedbo volitev
4. Kandidiranje
5. Glasovanje
6. Odpoklic članov Delavskega sveta
7. Varstvo volilne pravice

Omenjeni statutarni sklep ne prinaša nobene novosti, katere ne bi že veljale po našem Samoupravnem sporazumu, pač pa je novost le v tem, da so člani statutarne sklepa precizirani za posamezen TOZD.

Sprejem statutarne sklepa je potreben tudi zaradi

tega, ker je naš samoupravni sporazum še v razpravi. Čim bodo vse dosedanje pripombe vnešene v sporazum, bo čistopis le-tega posredovan posameznikom, da nanj podajo svoje pripombe.

Udeleženci zbora delavcev so soglasno sprejeli predlagane sklepe in sicer:

SKLEP št. 20-a

1. Obrat "Smole" se organizira kot TOZD.
2. Ime TOZD je: TOZD "Smole" n.sol.o. s sedežem v Medvodah.
3. Predmet poslovanja je:
Glavna dejavnost: izdelovanje sintetičnih smol.
Postranska dejavnost: v kovinski, mehanični, elektro, gradbeni in mizarski stroki, energetiki za sebe in naročnike.
4. TOZD je pooblaščen podpisovati Koprol Mario, dipl. ing., ki podpisuje vse zadeve v okviru predmeta poslovanja TOZD in je pooblaščen vložiti priglasitev predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD v 15 dneh.
5. Glede na to, da je v TOZD večje število delavcev, se bo v njej izvolil delavski svet.
6. Delavci TOZD-a "Smole" n.sol.o. po analizi ekonomske upravičenosti so sklenili, da se organizirajo v TOZD.
7. Sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti med novo TOZD "Smole", Medvode n.sol.o. in ostalimi TOZD-i bo sklenjen in podpisan do konstituiranja.
8. S temi sklepi se takoj seznanijo ostale TOZD in DS SS nove delovne organizacije.
9. Sprejme se statutarni sklep o volitvah in odpoklicu članov delavskega sveta temeljnih organizacij združenega dela in organizacije združenega dela.

TOZD "Premazi"

Zaposlenih bo 320 delavcev.

Predlog plana realizacije za leto 1977

	Tone	Vrednost v 000/din
	19.894 =====	442.572 =====
Od tega:		
	Tone	Vrednost v 000/din
domači trg	16.284 ton	344.586 din
izvoz	3.610 ton	97.986 din
	19.894 =====	442.572 din =====

TOZD "Premazi" bo zajemal:

- priprava proizvodnje
- mešalnica

- nitro premazi
- disperzijski oddelek
- laki, razredčila, efektol laki, alu bronze
- skladišče surovin in embalaže
- razvojno tehnološki sektor
- skladišče polizdelkov in gotovih izdelkov
- pralnica embalaže

Za priglasitev za vpis predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD je potrebno, da se sprejmejo sledeči sklepi:

1. Obrat "Premazi" se organizira kot TOZD.
2. Ime TOZD-a je TOZD "Premazi" n.sol.o. s sedežem v Medvodah.
3. Predmet poslovanja je: izdelovanje vseh vrst premaznih sredstev in lepil in drugih sorodnih kemičnih proizvodov.
4. TOZD je pooblaščen podpisovati Svobljšek ing. Janez, ki podpisuje vse zadeve v okviru predmeta poslovanja TOZD in je pooblaščen vložiti priglasitev predzaznambe sklepa o organiziranju v TOZD v 15 dneh.
5. Glede na to, da je v TOZD večje število delavcev, se bo v njej izvolil Delavski svet.
6. Delavci TOZD-a "Premazi" n.sol.o. po analizi ekonomske upravičenosti so sklenili, da se organizirajo v TOZD.
7. Sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti med novo TOZD "Premazi", Medvode, n.sol.o. in ostalimi TOZD-i bo sklenjen in podpisan do konstituiranja.
8. S temi sklepi se takoj seznanijo ostale TOZD in DS SS nove delovne organizacije.

Prav tako je potrebno, da za vpis predzaznambe sklepa o organiziranju TOZD sprejme zbor delavcev Statutarni sklep o volitvah in odpoklicu članov delavskega sveta temeljnih organizacij združenega dela in organizaciji združenega dela, ki zajema sledeča poglavja:

1. Volilna pravica
2. Razpis volitev
3. Organi za izvedbo volitev
4. Kandidiranje
5. Glasovanje
6. Odpoklic članov Delavskega sveta
7. Varstvo volilne pravice

Omenjeni statutarni sklep ne prinaša nobene novosti, katere ne bi že veljale po našem Samoupravnem sporazumu, pač pa je novost le v tem, da so členi statutarne sklepa precizirani za posamezen TOZD.

Sprejem statutarne sklepa je potreben tudi zaradi tega, ker je naš samoupravni sporazum še v razpravi. Čim bodo vse dosedanje pripombe vnešene v sporazum, bo čistopis le-tega posredovan posameznikom, da nanj podajo svoje pripombe.

Udeleženci zbora delavcev so soglasno sprejeli predlagane sklepe in sicer:

SKLEP ŠT. 20

1. Obrat "Premazi" se organizira kot TOZD.

2. Ime TOZD-a je: TOZD "Premazi" n.sol.o. s sedežem v Medvodah.
3. Predmet poslovanja je:
Izdelovanje vseh vrst premaznih sredstev in lepil in drugih sorodnih kemičnih proizvodov.
4. TOZD je pooblaščen podpisovati Svoljšak ing. Janez, ki podpisuje vse zadeve v okviru predmeta poslovanja TOZD in je pooblaščen vložiti priglasitev predzaznambe sklepa o organiziranju v TOZD v 15 dneh.
5. Glede na to, da je v TOZD večje število delavcev, se bo v njej izvolil Delavski svet.
6. Delavci TOZD-a "Premazi" n.sol.o. po analizi ekonomske upravičenosti so sklenili, da se organizirajo v TOZD.
7. Sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti med novo TOZD "Premazi" Medvode n.sol.o. in ostalimi TOZD-i bo sklenjen in podpisan do konstituiranja.
8. S temi sklepi se takoj seznanijo ostale TOZD in DS SS nove delovne organizacije.
9. Sprejme se statutarni sklep o volitvah in odpoklicu članov delavskega sveta temeljnih organizacij združenega dela in organizacije združenega dela.

Udeleženci zbora so postavili vprašanje kritja investicij posameznega TOZD-a.

Zboru je bilo podano pojasnilo, da v principu vsak TOZD sam krije investicije, najbrž pa bo potrebno, da pri določenih večjih investicijah TOZD-u pomaga drug TOZD.

Prav tako je zbor delavcev postavil vprašanje glede delovne sile.

Delavcem je bil dan sledeč odgovor: jasno je, da bo potrebno vzporedno s povečanjem realizacije zaposliti novo delovno silo, hkrati bo treba posvetiti večjo pozornost tehnološkim izboljšavam.

OSNUTEK SINDIKALNE LISTE 1977

V razpravi je osnutek sindikalne liste 1977, pri obravnavi katerega moramo biti tako konstruktivni kot kritični, da bo sindikalna lista 1977 resnično odraz skupnih stališč in ekonomske moči. Zaradi tega ni odveč, preden podamo nekaj bistvenih novosti nove sindikalne liste, da se spomnimo, zakaj smo sindikalno listo uvedli in kaj so njene glavne značilnosti.

Prva sindikalna lista je nastala v letu 1974. Šele ob sprejemanju samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov v letih 1972 in 1973 smo namreč ugotovili, da ti samoupravni sporazumi ne opredeljujejo le osebnih dohodkov, temveč da dajejo delavcem zelo različne pravice iz sklada skupne porabe ali pa v obliki osebnih prejemkov. Že takrat smo videli, da znaša ponekod npr. regres za letni dopust 2500 din na zaposlenega, drugod pa nič; da dobi- jo odpravnino v istem kolektivu le nekateri delavci, da

so razlike med višino odpravnin tudi dvajsetkratne, da marsikje nočnega dela sploh ne obravnavajo kot težavnejši pogoj dela, drugod pa dobijo 50-odstotni dodatek na urno akontacijo osebnega dohodka itd. Ob taki raznolikosti teh določil v takratnih samoupravnih sporazumih je bilo treba v sindikatih sprejeti poenotena stališča in meje oziroma razpone, ker bi sicer bili nemožni pri usklajevanju teh pravic v samoupravnih sporazumih dejavnosti ter območnih družbenih dogovorih. Ker je prva sindikalna lista nastala na podlagi prehodne analize vseh vprašanj, ki jih obravnava in ker so zlasti višine materialnih pravic za mnoge pomenile omejitev in znižanje, so neupravičeni očitki, da daje preveč za malo dela; nasprotno razne že uveljavljene pravice in iz njih izvirajoče prejemke je potisnila v socialistično sprejemljive meje.

V sindikatih smo prepričani, da bi sindikalna lista dosegla še večji učinek in bi vplivala na boljše gospodarjenje, če bi v praksi njenega uveljavljanja doumeli, da sindikalna lista sama po sebi nima pravne veljave. Pravice in prejemke, ki jih navaja sindikalna lista, si moramo namreč najprej zaslužiti, prigospodariti, potem pa šele uveljaviti in izplačati. Vzemimo npr. dodatek za nadurno delo in za naš primer pozabimo, da je po zakonu nadurno delo zelo izjemno. Če moremo delati več kot polni redni delovni čas, pričakujemo za opravljene nadure 50% dodatka, ker tako piše v sindikalni listi. Obračunani in izplačani dodatek pa je znašal samo 40%. Nekateri bi se morda pritožili zaradi nespoštovanja sindikalne liste, toda na ta način ne bi dobili dodatnih sredstev niti ne ugotovili, zakaj je dodatek nižji.

Višine (v dinarjih ali v odstotkih), ki so navedene v sindikalni listi, so po stališčih sindikatov predvidene za organizacije združenega dela, ki uspešno poslujejo. Kaj pomeni uspešno poslovati, npr. kolikšen dohodek osebnih dohodki, skladi, rezerve itd. pa mora v letnem planu določiti vsaka organizacija združenega dela zase. Poleg tega opredeljuje planirani normalni poslovni uspeh tudi samoupravni sporazum dejavnosti. Zaradi tega moramo vse napore usmeriti v objektivno planiranje svoje poslovne uspešnosti in doseganje čim višjega dohodka. Dogaja se namreč, da marsikje štejejo dosežene poslovne rezultate za uspešne, čeprav komaj zadoščajo za planirane osebne dohodke in minimalno akumulacijo. Če na take poslovne rezultate vezemo pravico do polne uveljavitve sindikalne liste, je nujno, da pride do „nespoštovanja“ sindikalne liste. Zaradi tega je naloga delovnih kolektivov, da analizirajo svoje poslovanje in z boljšo organizacijo dela (npr. ali je nadurno delo res bilo potrebno), z zmanjšanjem poslovnih stroškov, z bolj smotno izkoriščenostjo strokovnih služb itd. vplivajo na boljše gospodarjenje, na višji dohodek in s tem tudi na realno možnost uveljavitve sindikalne liste.

Sindikalna lista je vgrajena v samoupravnih sporazumih dejavnosti in v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov, katerih udeleženci so delavci temeljnih organizacij združenega dela in drugih organizacij združenega dela. V teh dokumentih naj bi udeleženci posamezna določila sindikalne liste razčlenili in zapisali tako, da bi ustrezali njihovi dejavnosti oziroma razmeram območja in bi jih bilo možno neposredno uporabiti. Žal, več-

noma sindikalna lista v teh sporazumih in dogovorih ni podrobneje razdelana, temveč so določila sindikalne liste pretežno prepisana. Kljub temu pa moramo poudariti, da pa imajo za udeležence ti dokumenti pravno veljavo in je zaradi tega v samoupravnih sporazumih dejavnosti in v območnih družbenih dogovorih potrebno še bolj jasno zapisati, pod katerimi pogoji in ob kakšnem finančnem rezultatu, ob kakšni predvideni višini osebnih dohodkov, sklada skupne porabe in druge pravice. Vsekakor pa se tej nalogi ne morejo odreči organizacije združenega dela, ko določila samoupravnega sporazuma in območnega družbenega dogovora vgrajujejo v svoje samoupravne splošne akte. Končno moramo na sindikalno listo gledati kot na dokument, ki sili k razmišljanju. Čeprav so njena določila kratka, kaže, da celo toga in govorijo na videz več o dinarjih kot pa o vsebini, vprašanja, ki se pojavljajo ob njenem uresničevanju, kažejo nasprotno: da je vzvod za razreševanje mnogih in med seboj različnih odnosov v organizacijah združenega dela. Zaradi tega terja njeno uveljavljanje strokoven in političen pristop, ne pa golo prepisovanje posameznega določila iz sindikalne liste v samoupravni sporazum dejavnosti ali v območni družbeni dogovor, od tu pa kar spet direktno v samoupravni splošni akt organizacije združenega dela. Tam, kjer so tako storili, imajo gotovo probleme, če se pojavi primer, ki je nekoliko drugačen od najbolj splošnega, ali ko se spremeni poslovni rezultat.

O osnutku sindikalne liste 1977 naj bi razpravljali celovito in se do posameznih določil jasno opredelili. Osnutek 1977 temelji tudi na analizi uresničevanja sindikalne liste v letu 1975 in na oceni finančne realizacije v letošnjem letu. Predvideno je, da se povišajo osebni prejemki, ki se krijejo iz materialnih stroškov (dnevnice, stroški prenočevanja, nadomestila za ločeno življenje), terenski dodatek, regres za prehrano in regres za letni dopust, ki bremeni sklad skupne porabe, ko bodo znani statistični podatki o ustreznih indeksih cen v letošnjem letu. Zneski v sindikalni listi se namreč iz leta v leto valorizirajo na podlagi preteklega leta in torej z vidika poprečja gospodarstva in družbenih dejavnosti ne prinašajo dodatne obremenitve, ker so v poprečju te količine že dosežene. Nespremenjeni ostanejo dinarski zneski nagrad za delovne jubileje, dodatki za deljen delovni čas in kilometrine. Nespremenjena je tudi višina vseh tistih dodatkov in prejemkov, ki so vezani na odstotke določene osnove. Med temi je zvišana le spodnja meja dodatka za nočno delo (s 30 na 35%), ker ni logično, daje ta dodatek nižji kot dodatek za delo ob nedeljah, saj je nočno delo gotovo težavnejši delovni pogoj kot nedeljsko delo.

Čeprav je iz osnutka sindikalne liste razvidna opreznost pri opredeljevanju kvantifikacij, bo v letu 1977 potrebnih več sredstev ne zaradi sindikalne liste, temveč zaradi letošnjega zvišanja osebnih dohodkov zaradi dviga življenjskih stroškov, skratka zaradi letošnjih doseženih razmerij v delitvi dohodka. V sindikalni listi je namreč precej določil vezanih na določen odstotek poprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu ali v Sloveniji preteklega leta. V letošnjih devetih mesecih nasproti istemu obdobju lani pa so ti osebni dohodki že za približno 15% višji. Prav zaradi tega velja razmisliti ali ne bi npr. nagrad za odhod v pokoj (odpravnin) spremenili v dinarski znesek, kot

smo pred leti storili z nagradami za delovne jubileje, ne pa da jih vežemo na poprečje osebnega dohodka, ki se normalno iz leta v leto zvišuje.

Za osnutek sindikalne liste 1977 je značilno, da naj bi v tem dokumentu zapisali čim več vsebinskih stališč sindikatov za celovito dograjevanje samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov. Glede na to so zlasti pomembne opredelitve do "osnov za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela" ter "osebni dohodek iz minulega dela". V teh točkah je napravljen poizkus prve konkretizacije ustreznih določil zakona o združenem delu. Ker pričakujemo od razprave čim več koristnih in sprejemljivih predlogov, naj navedemo nekaj pojasnil:

1. Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela.

Zakon o združenem delu določa, da delavci organizacije združenega dela, ki nimajo uveljavljene delitve po delu, prejemajo le z zakonom zajamčene osebne dohodke. Sedanji sistemi delitve sredstev za osebne dohodke se med seboj zelo razlikujejo, marsikje jih sploh nimajo, ali pa merijo delovni učinek le nekaterim delavcem. V teh sistemih se pogosto pravica pridobitve osebnega dohodka veže na izpolnjevanje zahtev delovnega mesta oziroma na vrednotenje delovnega mesta, niso pa sprejeti kriteriji in izdelana merila za ugotavljanje delavčeve uspešnosti v skupnem rezultatu organizacije združenega dela. Tudi v samoupravnih sporazumih dejavnosti so bolj podrobno izdelani kriteriji za izdelavo sistematizacije delovnih mest, za primerjalno vrednotenje ali zelo podobnih delovnih mest, manj pa je osnov za merjenje delovnega učinka.

Vse to so razlogi, zaradi katerih moramo v naslednjem letu pospešeno, vendar skladno z zakonom o združenem delu, razviti osnove in merila za delitev po delu. V ta namen so v osnutku sindikalne liste našteje najbolj splošne prvine, na katerih moramo zgraditi sistem delitve po delu. Tisti, ki delajo na razvijanju sistema delitve po delu, bodo rekli, saj to ni nič novega. Iz izkušenj pa vemo, da še vse premalo upoštevamo, da je npr. planiranje dela predpogoj za razvijanje stimulativnega sistema delitve po delu, kajti če ne povečmo vnaprej, kaj in kako naj posamezen delavec dela, potem tudi ne moremo ugotoviti ali je nalogo uspešno ali neuspešno opravil. Merila delovne uspešnosti morajo biti zasnovana na ugotavljanju kvalitete dela, na upoštevanju gospodarnosti dela in na količini dela. Pomembno je, da za navedene osnovne kriterije poiščemo taka merila, ki bodo prilagojena značilnostim in pomembnostim delovnih opravil delavca ali skupine delavcev, preko katerih lahko delavec na svojem delovnem mestu najbolj vpliva na delovni rezultat. Čeprav so navedena merila v osnutku sindikalne liste le opisana, je razvidno, da je možno meriti delovni rezultat kateregakoli delavca; tudi vodilnih in vodstvenih delavcev. Ker naj bi v samoupravnih sporazumih dejavnosti navedene osnove razdelali in prilagodili značilnosti dejavnosti, upamo, da bodo do izdelave predloga sindikalne liste omenjene osnove tudi na podlagi razprave dopolnjene. Isto velja za naslednjo novo točko osnutka sindikalne liste:

2. Osebni dohodek iz minulega dela

V samoupravnem splošnem aktu, ki določa osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke, naj se določijo zlasti osnove in merila, po katerih se delijo sredstva za osebne dohodke iz naslova minulega dela (128. člen predloga zakona o združenem delu). V dosedanjih sindikalnih listah smo v poglavju "minulo delo" navajali le dodatek za delovno dobo kot prehodno rešitev. Čeprav smo razlagali, da dodatek za delovno dobo ne zadošča ustavni opredelitvi minulega dela, ker vrednotenje delovne dobe samo po sebi ne stimulira delavca k čim bolj donosnemu investicijskemu vlaganju, od katerega pričakuje v prihodnje tudi višje osebne dohodke, se je dodatek za delovno dobo tako udomačil, da je verjetno celo zavrl razmišljanja in poizkuse najti bolj stimulatívna merila. Zaradi tega je namen osnutka sindikalne liste, da poda osnove in nakaže možen način, kako začeti z uvajanjem sistema delitve osebnih dohodkov iz minulega dela. Prepričani smo namreč, če bi premostili začetne težave, bi v nadaljevanju, v naslednjih letih lahko razvili tak sistem, kot ga uvaja zakon o združenem delu. Torej kako začeti?

— Predvsem, če se danes odločimo za opredelitev osebnih dohodkov iz minulega dela, to v tem trenutku ne pomeni višjega osebnega dohodka katerega koli delavca. Sedanja sredstva za osebne dohodke so namreč rezultat tekočega in minulega dela, problem je le v tem, da ne vemo, kolikšen del so sredstva iz tekočega dela in kolikšen del pripada minulemu delu.

— Odločiti se moramo, v katerem letu (npr. 1977 ali 1978) bomo začeli uvajati sistem delitve osebnih dohodkov iz minulega dela, ker je od tega odvisno, katere dosežene rezultate bomo šteli kot startne. Med startnimi kriteriji, ki jih je potrebno izbrati in količinsko izraziti, je zlasti pomemben kriterij, na katerega bomo vezali pravico do osebnega dohodka iz minulega dela. To naj bi bil čim bolj izrazit in čist kazalec poslovne uspešnosti, ki je npr. stopnja poslovnega sklada, stopnja akumulacije, neka druga mera uspešnosti v sorazmerju dve meri uspešnosti; vsekakor pa taka mera, ki izraža uspešnost gospodarjenja in upravljanja s sredstvi družbene reprodukcije.

— V začetne težave sodi tudi opredelitev kriterija za ugotovitev deleža sredstev iz minulega dela v sedanjih (startnih) sredstvih za osebne dohodke. Morda bi bil to isti odstotek kot znaša dogovorjena mera uspešnosti, ali toliko kot vpliva merilo rentabilnosti v samoupravnih sporazumih dejavnosti na višino dogovorjenih osebnih dohodkov.

— Delitev osebnih dohodkov iz minulega dela se opravlja na osnovi doseženih rezultatov preteklega obdobja.

— Kriterij delitev sredstev za osebne dohodke iz minulega dela med delavce pa je predvsem potrebno vezati na merila gospodarnosti dela z opredmetenim delom in na učinke upravljanja z družbenimi sredstvi. To pa so kriteriji in merila, ki so prikazani med osnovami za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela.

Če je na omenjenih predpostavkah oziroma izhodiščih možno začeti razvijati sistem delitve po delu na

osnovi minulega dela in kako besedilo v osnutku sindikalne liste še bolj konkretizirati, naj pokaže razprava.

Poleg navedenih najvažnejših vsebinskih novosti osnutka sindikalne liste 1977, menimo, da je potrebno osvetliti še spremembe in dopolnitve nekaterih določil:

3. Terenski dodatek

Odkar imajo sindikalno listo, ni bila toliko sporna višina terenskega dodatka, kot pa pridobitev pravice do terenskega dodatka. Razlage, da je namen terenskega dodatka pravzaprav isti kot dnevnic, niso zadoščale, ampak se še vedno terenski dodatek pojmuje kot osebni dohodek, čeprav je materialni strošek. Sprememba besedila glede terenskega dodatka naj bi predvsem vplivala tako:

— Da delavci, ki pretežno delajo na terenu, ne bodo v obliki terenskega dodatka dejansko prejeli plačila za delo, kajti terenski dodatek se ne šteje za osebni dohodek. Le tako se bomo izognili mnogim presečenjem, ki nastanejo, če tak delavec zboli, ko gre na dopust ali ko se upokoji. Mnogi namreč šele takrat ugotovijo, da je osnova, to pa je osebni dohodek, bistveno nižja, kot je bila debela kuverta ob mesečnih izplačilih osebnih dohodkov in osebnih prejemkov.

— Da bo terensko delo spoznano kot težavnejši delovni pogoj, se temu primerno ovrednotilo v sistemu delitve osebnih dohodkov in postalo sestavni del osebnega dohodka delavca. V sindikatih se namreč zavedamo, da lahko zaradi napačne razlage spremenjenega besedila o terenskem dodatku doživimo odpor prav pri tistih delavcih, v katerih korist je predlagana sprememba. To še toliko bolj, ker na terenski dodatek ni prispevkov iz osebnih dohodkov in je za "podjetja" ta oblika "osebnega dohodka" najcenejša.

— Da ne bodo delavci za redno delo na terenu in še to pogosto v času rednega delovnega časa prejeli terenskega dodatka na uro, dve uri ali več ur odsotnosti; skratka terenski dodatek se veže na delo na terenu, ki traja vsaj več kot en dan. Zaradi jasnosti naj omenimo tale primer. Gotovo sodi v delovno področje gradbenega inženirja, da vodi in nadzoruje npr. gradnjo ceste ali kakega drugega objekta. Če to delo opravlja dan za dnem, vendar se dnevno vrača domov, nima pravice do terenskega dodatka. Terenski dodatek je namreč nadomestilo za povečane stroške bivanja na terenu in še to v tistem primeru, če sta hrana in stanovanje zagotovljena po znižanih cenah, sicer ima delavec pravico do dnevnice in stroškov prenočevanja kot piše v samoupravnem splošnem aktu. Kaj pa naš omejen gradbeni inženir? Če je pogostost dela na terenu velika, ima pravico do dodatka za težavnejši delovni pogoj. Če se mora med npr. rednim 7-urnim delom voziti na objekte in prevoz ni zagotovljen, ima pravico do povračila potnih stroškov. Če opravlja delo, ki je vezano na teren, prek rednega delovnega časa, ima pravico do osebnega dohodka po sistemu delitve osebnih dohodkov (več dela; večji delovni rezultat, večji dohodek; večji osebni dohodek) in do zmanjšane dnevnice, polovične dnevnice ali cele dnevnice, pač odvisno od števila odstotnih ur in skladno s samoupravnimi splošnimi akti. Večja doslednost pri odobravanju terenske-

ga dodatka v navedenem smislu bo tudi vplivala na večjo delovno storilnost.

— Da bodo določila o terenskem dodatku v samoupravnih sporazumih dejavnosti o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov in predvsem v samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela bolj poenotena in ne tako različna kot doslej, pri čemer so razlike zlasti odraz finančne moči. Tako se ne bo dogajalo, da delajo npr. na nekem objektu v Ljubljani delavci treh različnih ljubljanskih podjetij (iz dejavnosti gradbeništva, komunale in storitvene obrti) in nekateri imajo terenski dodatek, drugi pa ne.

Ob tem samo še tole pojasnilo. Nikakor ni namen osnutka sindikalne liste preprečiti "pojačano" prehrano "težkim" delavcem (npr. gozdarjem, rudarjem itd.), ki se danes financira v obliki regresa za prehrano, kjer pa ta ne zadošča, pa ponekod kot terenski dodatek. Kolikor nam je znano, tovrstni izdatek lahko bremeni materialne stroške, če je opredeljen v samoupravnem splošnem aktu in zato ni nujno, da je to izključno funkcija terenskega dodatka.

4. Dodatek za omejevanje fluktuacije

Ta dodatek naj ne bi bil več predmet sindikalne liste. Razloga sta predvsem dva. Predvsem ni to dodatek za težavnejši delovni pogoji, kot ga marsikje uporabljajo. Poleg tega je nesporno, da dodatek za omejevanje fluktuacije ne prispeva k večji storilnosti, niti ni rezultat dela; zaradi tega ni osnove, da bi ti dodatki bremenili sredstva za osebne dohodke, ki naj se delijo po delu in rezultatih dela. Ta dodatek tudi ni izpolnil svojega namena, saj je še vedno bolj v uporabi dodatek za stalnost. Iz analize o uresničevanju sindikalne liste za leto 1975 pa je razvidno, da dodatek za stalnost le ni tako razširjen, kot smo predvidevali. Ker je osnovno stališče sindikatov, da naj bo osebni dohodek delavca resnični rezultat delavčevega prispevka k ustvarjenemu skupnemu rezultatu, ne pa seštevek raznih dodatkov, iz vseh navedenih razlogov tudi dodatek za stalnost ne sodi v sindikalno listo. Nasprotno, če bi dodatek za omejevanje fluktuacije ali dodatek za stalnost ponovno zapisali v sindikalno listo 1977, bi mnogi razumeli tako, kot da morajo uvesti te dodatke, ne pa da so bili že doslej mišljeni kot izjemni.

ZBIRNI PREGLED OSNUTKA SINDIKALNE LISTE 1977 V PRIMERJAVI S SINDIKALNO LISTO 1976

Točke osnutka sindikalne liste 1977	Višina 1976	Osnutek 1977	Opombe
1. Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela	—	—	nova točka
2. Osebni dohodek iz minulega dela	—	—	nova točka
3. Najnižji osebni dohodek	najmanj 60%	Isto	besedilo nespremenjeno
4. Indeksna razmerja	—	—	nova točka, sicer že sprejeto stališče sindikatov
5. Najvišji osebni dohodek	—	—	dopolnjeno besedilo
6. Življenjski stroški	—	—	nespremenjeno besedilo
7. Osebni dohodki pripravnikov	od 60% do 105%	Isto	besedilo dopolnjeno
8. Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni	90%	Isto	besedilo spremenjeno
9. Nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah	—	kot redni letni dopust	dopolnjeno tudi besedilo
10. Vrednotenje delovne dobe	največ 1% do 12%	Isto	besedilo nespremenjeno
11. Nadurno delo in dežurstvo	50%	Isto	besedilo dopolnjeno
12. Nočno delo	30—50%	35—50%	besedilo dopolnjeno
13. Delo na dan nedelje	35—50%	Isto	besedilo nespremenjeno
14. Delo na dan zveznih in republiških praznikov	50%	Isto	besedilo dopolnjeno
15. Deljen delovni čas	320 din bruto do 640 din bruto na mesec	Isto	besedilo dopolnjeno
16. Dodatek za omejevanje fluktuacije	do 5%		točka se črta
17. Dnevnice za službena potovanja v državi in stroški prenočevanja	dnevnice od 50 do 150 din, prenočevanje od 75 do 170 din	?	zneski se bodo višali, ko bo znan indeks teh stroškov v letu 1976/75
18. Dnevnice za službena potovanja v tujino	kot za republiške upravne organe	Isto	besedilo nespremenjeno
19. Kilometrina	1,50 din na km	Isto	besedilo nespremenjeno
20. Terenski dodatek	največ 70 din	?	besedilo dopolnjeno, povišanje kot pri 17 točki
21. Nadomestilo za ločeno življenje	1250 din na mesec	?	Isto kot pri 17. toč., sicer besedilo nespremenjeno

22.	Povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela	nad 40 din	isto	besedilo dopolnjeno
23.	Povračilo selitvenih stroškov	v višini dejanskih stroškov	isto	besedilo nespremenjeno
24.	Spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela	—	—	besedilo nespremenjeno
25.	Izplačila po pogodbah o delu	—	—	besedilo nespremenjeno
26.	Nagrade učencem z učno pogodbo	720 do 1000 din	?	isto kot pri 17. točki
27.	Nagrade študentom in učencem na praksi	720 din do 60%	?	isto kot pri 17. točki
28.	Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo	najmanj 6%	najmanj 6 in največ 9% bruto oseb. dohodkov	besedilo dopolnjeno
29.	Izobraževanje	najmanj 1,5% bruto osebnih doh.	isto	besedilo nespremenjeno
30.	Oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe	največ 70% bruto OD na zaposlenega v Sloveniji v preteklem letu krat število zaposlenih	isto	besedilo dopolnjeno
31.	Regres za letni dopust	1000 do 1200 din na delavca	?	besedilo spremenjeno sicer isto kot pri 17. točki
32.	Regres za prehrano med delom	največ 250 din	?	isto kot pri 17. točki
33.	Preventivno zdravstveno varstvo delavcev	—	—	nova točka
34.	Solidarnostne pomoči	—	—	besedilo nespremenjeno
35.	Nagrade za delo ob odhodu v pokoj	dva in največ tri poprečne neto OD	isto	besedilo nespremenjeno
36.	Nagrade ob delovnih jubilejih	od 2300 do 4600 din		besedilo dopolnjeno

OPOMBE:

- 1 Odstotek se računa na poprečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije v preteklem kalendarjem letu;
- 2 Odstotek se računa na poprečni osebni dohodek na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu;
- 3 Odstotek se računa na obračunsko osnovo ali doseženo akontacijo osebnega dohodka delavca za poln delovni čas.

S SEJE DELAVSKEGA SVETA

Na 14. seji delavskega sveta je tekla beseda o nalogah, ki so pred organiziranjem v TOZD-e. Po Zakonu o združenem delu je potrebno formirati samoupravne organe, zato mora slediti razpis volitev v delavske svete TOZD "Smole", TOZD "Premazi" in DSSS. Sedanjemu delavskemu svetu poteče mandat po zaključnem računu ob koncu februarja 1977. Sprejet je bil sklep, da bodo volitve 28. decembra od 5.45 do 15.00 ure.

Komisija za volilni imenik je sestavljena iz treh članov, in sicer: Marinka Tomšič, Janez Šetina in Janko Tribušon. Volilno komisijo pa sestavljajo: Mario Koprol, dipl. inž., predsednik
Jolanda Aleksič, član
Ernest Trinkaus, dipl. inž., član.

Naloge komisije so:

- skrb za zakonito izvedbo volitev,
- ugotavljanje skladnosti kandidatne liste z zakonom in statutarnim sklepom,
- oprema volišča,
- ugotovitve in razglas izida volitev,

- priprava volilne liste,
- imenovanje volilnih odborov, ki skrbijo za pravilnost in tajnost glasovanja.

Glede na vrsto opravil, kot je izdelava vseh vrst planov, pregled kadra ipd. je delavski svet potrdil začasne vodje vseh stroškovnih mest, kot sledi:

Stroškovno mesto	Odgovorni vodje
11	Koprol Mario, dipl. ing.
12	Gortnar Jože, dipl. ing.
14	Gortnar Jože, dipl. ing.
15	Založnik Andrej
16	Kurent Jurij
17	Prusnik Franc
21	Svoljšak ing. Janez
22	Petek Franc, dipl. ing.
24	Petek Franc, dipl. ing.
25	Hafner Matjaž, dipl. ing.
26	Izlakar Alojz
27	Gostič Jože
28	Tomše Branko
29	Tomše Branko

71,72,73,74	Pevce ing. Rihard
75	Vavpotič Aleksander
76	Sorjan Alfred
78	Hafner Ivan, dipl. ing.
81	Bukovec Jože
82	Aleksič Jolanda
83,84,85,86,87	Velkavrh Viktor
88	Lukanovič Ivo
89	Mrak Edi
91	Gabrijel Miloš

S SEJE DELAVSKEGA SVETA

Na 13. seji delavskega sveta so člani najprej z 11 za in 5 proti sprejeli sklep o izplačilu osebnih dohodkov za mesec november po sklepu 12. seje z dodatkom akontacije za 21 %, tako da znaša vrednost izplačane točke za mesec november 1,40 dinarjev.

V nadaljevanju so člani sprejeli sklep, da se "Trgo-koopu" Skopje odobri plačilo dolga, to je 60% od zneska 229.647,50 dinarjev 137.788,50 dinarjev v dveh letih, in sicer brez obresti in brez stroškov, 40% zneska 91.859.- dinarjev pa se odpiše v breme izrednih razhodkov.

Člani delavskega sveta so tudi sprejeli predlog Prešernove družbe, da se letna članarina zviša od sedanjih 500 na 1.000 dinarjev, in sicer od leta 1977 dalje.

Zvezi rezervnih vojaških starešin občine Trbovlje se prispeva ob razvitju prapora dva zlata žeblička v vrednosti 300 dinarjev iz sklada skupne porabe.

S SEJE GOSPODARSKEGA ODBORA

Na 12. seji gospodarskega odbora so člani razpravljali o finančnem in analitsko-planskem poročilu za razdobje od 1.1. do 31. 10. t.l.

Analitsko-plansko poročilo:

Glede na količinsko in vrednostno realizacijo za mesec oktober je vodja analitsko-planske službe dal sledeče informacije:

1) Količinsko

	Index izv. 76 pl. 76	Index izv. 76 izv. 75
Mesec oktober		
Proizv. skupaj	94	86
Kumulativa		
I — X		
Proizv. skupaj	93	107
2) Vrednost		
Mesec oktober		
Realizacija proizvod.	93	95

Kumulativa

I — X		
realizacija proizvod.	104	111

Število delavcev se je glede na isto obdobje lanskega leta povečalo za 10.

Iz poročil o problematiki posameznih služb povzemamo sledeče:

- večjih zastojev v proizvodnji ni bilo, manjši so bili v glavnem iz istih vzrokov, kot v preteklem obdobju. Večji zastoj je bil le v nitro oddelku. Vzrok temu je bilo pomanjkanje materiala kot npr. določenih vrst smol in zinc saife.
- prodaja navaja, da so še vedno primeri proizvodnje večjih količin kot so bile naročene in nam tako povečujejo zaloge.
- uvozna služba navaja, da je v minulem mesecu razpoložljiva devizna sredstva za uvoz iz konvertibilnega področja do zadnjega angažirala, tako nastopajo težave z oskrbovanjem surovin.
- izvoz je bil v mesecu oktobru dokaj skromen. Oleoftala smo izvozili 237 ton, morali bi ga izvoziti 400 ton. Vzrok temu je bilo pomanjkanje cistern.

Osební dohodki

Skupaj obračunana SOD za tekoče obdobje po SS na osnovi produktivnosti, rasti življenjskih stroškov in celovitega dohodka

I. — X. 1976

Možno izplačani BOD po SS	37,798.848
Izplačani vkalk. BOD	37,653.538
Razlika v din za izplačilo	145.310

Po družbenem dogovoru o razporejanju dohodka v letu 1976 moramo uresničiti stališče, da je stopnja rasti dela dohodka za OD največ 90% dejanske rasti doseženega btto dohodka:

	I.—X.1975	I.—X.1976	Index
Btto dohodek v din	81,107.499	98.971.522	122,03
% rasti brutto dohod.		22,03	
90% rasti brutto doh.		19,83	
Izplačani OD v din	30,933.000		
Povečani OD v din za			
I.—X.1975 za 19,83%		37,067.014	
Izplačani vkalkulirani			
BOD v din		37,653.538	
Možno izplač. na osnovi			
rasti btto dohodka v din		37,067.014	
Razlika — preveč			
izplačano		— 586.524	

Finančno poročilo:

V mesecu oktobru smo dosegli zelo nizko realizacijo in sicer 34.131.000 din, celotni dohodek je znašal 35.657.000 din, tako da nam je po odbitku stroškov in amortizacije ostalo 4.626.000 din dohodka. Po odbitku zakonskih in pogodbenih obveznosti in vkalk. OD nam ostane 134.000 din dobička, kar pomeni, da z ustvarje-

nim dobičkom ne moremo pokrivati vseh izplačil, oziroma beležimo 190.000 din izgube.

Iz posredovanih številčnih in količinskih pokazateljev je razvidno, da je mesec oktober eden izmed najslabših v letošnjem letu. Poročevalca sta navedla nekaj vzrokov, ki so vplivali na občutno nižji dohodek meseca oktobra. Eden izmed bistvenih vplivov je bil podražitev surovin in revalorizacija marke. V mesecu oktobru se je vršila proizvodnja in prodaja takega asortimana artiklov, pri katerih se doseže manjši dohodek, hkrati se pri teh izdelkih uporabljajo surovine, ki so se znatno podražile kot npr. Pentaeritrit in Anhidridftalna kislina.

Kumulativni pokazatelji za razdobje od 1.1. do 31. 10. 1976:

	I n d e x	
	glede na lanskoletno isto obdobje	glede na plan
Realizacija	110,91	104,09
Celotni dohodek	110,06	103,67
Porabljeni material	156,15	170,15
Materialni stroški	96,12	154,53
Amortizacija	80,19	81,41
Dohodek	127,15	110,81
Obvezn. po pogodbah	76,96	102,82
Obvezn. po zakonu	56,53	106,02
Vkalk. OD in prejemi	115,97	82,61
Dobiček	180,80	145,82
Zakon.obvez. iz dobička	—	103,52
Netto skladi	160,20	134,23
Skupni OD	119,94	96,61
Netto skladi z amort. nadpredpis. stopnjo	124,88	134,23
Celotni doh. na uro	109,16	109,11
Dohodek na uro	126,00	116,76

Glede na prikazane finančne pokazatelje so člani Gospodarskega odbora sprejeli sledeč SKLEP:

Gospodarski odbor sprejema finančno in analitsko-plansko poročilo za razdobje od 1.1. — 31.10.1976.

Hkrati Gospodarski odbor predlaga Delavskemu svetu, da se OD za november izplačajo kot jih prikazuje obračun.

NAKUP OSEBNIH AVTOMOBILOV

Gospodarski odbor je na predlog komercialnega sektorja na 12. seji podprl predlog za nakup dveh osebnih avtomobilov v vrednosti 147.325,80 dinarjev, ki bosta namenjena servisni službi. Obenem je bil odobren nakup 50 kontejnerjev in čistilne naprave za vzdrževanje v vrednosti 500.000 dinarjev. Oba sklepa sta predlagana v potrditev delavskemu svetu.

SESTANKI, SESTANKI ...

PREPISALI SMO ...

Sestanki postajajo vse bolj dominantna oblika družbene aktivnosti. Naš sistem pravzaprav brez sestankov

ne more funkcionirati. Zato zaslužijo temveč pozornosti, temeljitejšo analizo in kritično oceno.

Kadar sestanki postanejo sami sebi namen, kadar se zgolj na njih izčrpa družbena aktivnost in ne v uresničevanju dogovorov, kadar imajo sestanki zaradi nepripravljenosti, nevedenega sodelovanja udeležencev ali pomanjkanja samokontrole za cilj — izrabiti v brezdelju čas proizvodnega, ustvarjalnega dela, ali kadar potekajo v prostem času z istim ciljem, izgubijo svojo funkcijo, udeleženci pa interes.

Že Lenin je opozoril na nevarnost, ki grozi zaradi pretiranega, neučinkovitega in nesmotrnega sestankovanja. Med drugim je zanimiv njegov predlog, naj na sestankih govori referent po 10 minut, udeleženci razprave po 5 minut (kar velja za prvega, drugi le po 3 minute), za sprejem predloga ali glasovanje proti predlogu je dovolj minuta, sodelovanje posameznika v razpravi pa je dopustno največ dvakrat.

Z ODBORA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

Na 12. seji odbora za medsebojna razmerja so člani razpravljali o sprejemu delavcev po objavah in premestitvah ter sprejeli naslednje sklepe:

Na prosto delovno mesto električar II se sprejme Janez Višnovar, na prosto delovno mesto "materialni blagovni knjigovodja" se sprejme Vida Tršan. Potrjene pa so bile sledeče premestitve:

Elizabeta Šmid, ing., se premešča na delovno mesto "samostojni analitik surovin",

Jusuf Fazlić se premešča na delovno mesto "vodja inšpektorjev ladijskih barv",

Breda Kokalj se premešča na delovno mesto "samostojni administrator",

Marjeta Čarman se premešča na delovno mesto "pomožna dela v obratu",

Anica Bezjak se premešča na delovno mesto "pomožna dela v obratu",

Mirjana Mitrović se premešča na delovno mesto "pomožna dela v obratu".

Jožefa Mölch se premešča na delovno mesto "polnjenje".

ZAHVALA ZA SOLIDARNOSTNO POMOČ TOLMINSKI

S hitro moralnočustveno in materialno ovrednoteno solidarnostno pomočjo v nesreči, ki je prizadela Tolminsko dne 6.5. 1976, so se delovni ljudje in občani ter skupnosti Socialistične samoupravne skupnosti Slovenije in Jugoslavije še enkrat zavestno uvrstili v humano akcijo velike ljudske solidarnosti.

Dali ste nam veliko moralno in materialno pomoč. Po vaši zaslugi smo dobili najprej streho nad glavo. Pomagali ste otrokom, bolnim in starim. Poslali ste hrano, zdravila, šotore, avtomobilske prikolice, denar in gradbeni material.

Sedaj vemo, da nismo sami. Med Slovenci in ostalimi narodi Socialistične Jugoslavije smo našli v najtežjih trenutkih iskrene tovariše — prijatelje.

Delovni ljudje in občani, dragi prijatelji v samoupravnih organizacijah, skupnostih in posamezniki rečemo vam HVALA in še enkrat samo HVALA!

OBČANI
OBČINE TOLMIN

BOMO PLAČEVALI S ČEKI ?

NA POČITNICE GREMO S KOVČKOM IN — ČEKOM

Poslovni ljudje, ki jih delo zanese na številna potovanja, so gotovo že od nekdaj premišljevali, kako bi se rešili skrbi, ki jih prinaša gotovina v denarnicah in po žepih.

Ljubljanska banka je že pred leti začela odpirati tekoče račune. Zato preden greste na počitnice ali potovanje po Jugoslaviji stopite v najbližjo poslovno enoto Ljubljanske banke in se znebite skrbi, potovanje pa bo zato prijetnejše in uspešnejše.

Ček je denar, zato ni treba poudarjati, da je zakonito plačilno sredstvo. Razlika je predvsem v tem, da ima plačevanje brez gotovine precej prednosti.

BENCIN, HOTEL, PIJAČA ...

S čekom lahko poravnate vse račune, pa naj gre za nakup blaga, za plačilo hotelskih storitev, zapitek v gostišču, kazen za prometni prekršek, pa tudi carino na jugoslovanskem delu mejnih prehodov ...

Ob vseh novostih se ljudje radi sprašujejo, kakšne so prednosti, ki jih prinaša poseg v "utečeno, vsakdanje" življenje. Gotovo je tudi veliko vprašanj, kaj prinaša ček in kakšne prednosti ima pred hranilno knjižico. Če imate samo hranilno knjižico, morate po gotovino v banko ali vsaj na pošto. S čekom pa lahko plačate pri vsaki blagajni. Ni treba posebej razlagati, da je treba pred okencem v banki ali na pošti čakati, vemo tudi, koliko časa traja tako čakanje v turistični sezoni.

Banke, pošte in enote družbenega knjigovodstva so odprte le ob določenih urah. Ob sobotah je marsikje v Jugoslaviji že kar težko priti do denarja, pa čeprav je varno naložen na hranilni knjižici, ob nedeljah

in praznikih pa je sploh nemogoče dvigniti gotovino. S čekom lahko plačate vsak dan. Tudi ob nedeljah in praznikih, vse od bencina do zapitka, kjerkoli v Jugoslaviji.

S čeki in čekovno karto se lahko izognete skrbem, ki jih prinaša večja vsota denarja. Čeka brez podpisa imetnika tekočega računa ni mogoče vnovčiti in zato vam tudi izgubljeni ali ukradeni čeki varujejo vaš denar. Vendar vam kljub vsemu priporočamo, da čekovno karto, čeke, pa seveda tudi vse ostale dokumente dobro čuvate.

Vsem, ki že imate tekoči račun in poznate prednosti in možnosti brezgotovinskega poslovanja in seveda tistim, ki boste šele postali novi imetniki, pa priporočamo, da od časa do časa le pogledate na odrezke od čekov (talone), koliko ste že potrošili. Saj ni treba posebej poudarjati, da je izdajanje čekov brez kritja kaznivo dejanje.

OD 30 DO 1000 DIN

Zneskov, manjših od 30 din s čekom ni mogoče plačati. Plačevanje zneskov pod to vrednostjo ne bi bilo smotno, pa seveda tudi ekonomično ne, saj nastik čekov tudi banko kar precej stane.

Pri poslovanju brez gotovine pa mora tudi banka zavarovati svoje koristi. Ljubljanska banka plača vsak ček, ki je pravilno izpolnjen, torej tedaj, ko je na njem s kemičnim svinčnikom, črnilom ali pisalnim strojem pravilno napisan kraj in datum izdaje čeka, vsota — s številko in besedo, naslov tistega, ki ček prejme (upravičenca), in podpis imetnika tekočega računa oziroma osebe, ki jo je imetnik pooblastil, da sme razpolagati s sredstvi na tekočem računu.

Z enim čekom je mogoče plačati le zneske do 1000 din. Za večja plačila je treba izpolniti več čekov. Ljubljanska banka daje imetniku tekočega računa praviloma po deset čekov skupaj, če je na tekočem računu dovolj kritja pa lahko tudi več.

V VSEH ENOTAH LJUBLJANSKE BANKE

Tekoči račun lahko odpre vsak opravično sposoben občan. Podpisati se mora na obrazec, s katerim zaprosi banko, naj mu odpre tekoči račun. Seveda pa banka potrebuje tudi zagotovila, da bodo sredstva dotekala na tekoči račun. To bo moral urediti v delovni organizaciji pa tudi v banki mu bodo radi razložili kako in kaj.

Marsikateri varčevalec je že ugotovil, da je poslovanje s čeki mnogo enostavnejše kot poslovanje s hranilno knjižico. Vse več je ljudi, ki imajo dobršen del dohodkov in prihrankov naloženih na tekočem računu.

TRISUL '76

nadaljevanje iz konca dnevnika

Ob osmih javlja štirica, da je veter strahoten, vendar sta postavila šotorček za skalo in se da vzdržati. Tudi trojka javlja, da jo pred vetrom dokaj

dobro štiti v pobočje izklesana polica, nimata pa kuhalnika in si ne moreta nič skuhati. Do jutra, pravita, bosta že prestala, potem gresta pa tako ali tako na štirico in si bosta lahko nakuhala pijače za nazaj in za naprej. Oddahnemo si, vendar nam skrb in divje rohnenje vetra še dolgo ne dovolita zaspati.

14. 5. 1976, petek

Divjanje naravnih elementov se z jutrom ne poleže. Veter se v strahotnih naletih zaletava v tanke stene šotorov, ki so zdaj že popolnoma vkovane v sneg. Šotori so zasuti skoraj do slemena. Raz je ovit v plešoče roje snežink in potopljen v mlečnobelo meglo. Šele okrog poldneva se ozračje prične počasi umirjati in le počasi nam uspe odkopati vhode in zlesti na plano. Medtem ko rešujemo šotore sneženega oklepa, se po radiu oglase naveze na razu. Štefan in Andrej javljata, da v takem vremenu ne moreta iz šotora, da pa bosta še en dan počakala na izboljšanje. Jože in Zvone, ki sta že drugi dan brez pijače in s tem tudi brez užitne hrane pa sta se odločila, da sestopita, dokler sta še dovolj pri močeh. Z Janezom se spogledava. To je najina priložnost in preden se lahko kdo zoperstavi, sva že pripravljena za odhod. Šotori na dvojki se potope v meglo in vrtince snežink.

Preden doseževa prve serake v ledenem skoku se veter skoraj popolnoma unese, le megla še visi na razu in ne dovoljuje nikakršnega razgleda. Pod velikim ledenim blokom, ki stoji nagnjen nad našo pot kot grozeč opomin, srečava Zvoneta in Jožeta, ki se jima naperi zadnjih dni krepko poznajo na upadlih licih. Malo poklepetamo, nato pa se tovariša spustita proti dvojki, prvemu kozarcu pijače po dveh dneh žeje nasproti, midva pa se s pomočjo pritrjenih vrvi povzpneva čez odlom in zaplezava v strmi led na razu. V neuničljivem ritmu pridobivava višino. Dvajset ali trideset korakov hitro, nato pa glavo med kolena in dihaj, dihaj! Ko se srce umiri, spet dvajset ali trideset korakov in znova in znova. Drobní šotorček trojke je vse bliže, koraki so vse lažji, strmina popušča in po dobrih dveh urah, odkar sem odšel iz spodnjega tabora, stojim na ploščadi trojke. Prvič sem do tu potreboval skoraj štiri ure in še precej bolj zdelan sem bil. Aklimatizacija je kot kaže, opravila svoje. Pripravo juhe in čaja nama krajša pogovor z bazo in dvojko. Še preden sonce zaide za greben Nanda Ghunti, pritisne mraz in hitro se skrijeva v topli puh spalnih vreč. Nekje visoko na razu otožno zavije veter in se kot skakalec po zaletišču spusti čez strmine v oblakih pršiča, udari v šotor in odvihra naprej proti dolini. Sunkí so vse pogostejši in nazadnje se zlijejo v eno samo tuljenje in zavijanje. S tesnobo v srcih pričakujeva značilni zvok parajoče se tkanine in upava, da bo šotor vzdržal vsaj še to noč. Počasi se v utrujene ude krade spanec, nemiren in preplašen od divjih melodij, ki jih igra veter na ledene piščali.

15. 5. 1976, sobota

Jutro zažari v kristalni sinjini, ki jo spremlja strahoten mraz in veter. Z vrhov vihrajo velikanske snežene zastave, visoko v nebo se dvigajo beli vrtinci, kot bi gora darovala svojim božanstvom. Visoko na grebenu se dve postavi poslavljata od varnega zavetja šotora in počasi

napredujeta po ledenem pobočju. Veter ju neusmiljeno zasipava z milijoni ledenih iglic, mraz jima hromi ude in žene solze v oči, vendar se ne ustavljata. Nobene ovire ne priznata več. Njun cilj je vrh, globoko v srcih sta odločena prenesti tudi najhujše napore, da bi ga dosegla in tako končala pred šestnajstimi leti začeto delo pionirjev našega himalaizma — prve naše odprave v gorovja Himalaje.

Z Janezom zapustiva šotor že ob šestih. S seboj vzameva vse vrvi za pritrjevanje, kolikor jih je še ostalo tu in upava, da jih bo dovolj do skalne glave, nad katero strmina popusti. Ob sestopu bodo te vrvi nujno potrebne izčrpanim ljudem, ki jim je vzpon pobral skoraj vso energijo. Veter naju zasipava s kosci ledu, vendar korak za korakom vztrajno napredujeva. Ko razvijeva zadnjo vrv za pritrjevanje, jo veter pograbi in v nekaj trenutkih zavozla v pravi gordijski voz, ki ga Janez zdaj, z rokami, okornimi od mraza, počasi razvezuje, medtem ko jaz stojim sto metrov nad njim na razu in me na zglajeni led priklepajo le konice derez in oklo cepina. Počasi se zmeda vrvi razmota in sproščen zdivjam do skalne glave, kjer zabijem dva profilna klina in nanju privežem vrv. Delo je opravljeno, zdaj vodi pot le še proti vrhu, velewa srce, a razum opozarja na noge, ki so že nekaj časa neobčutljive. Odločim se, da bom šel do tabora štiri in si tam poskušal vrniti življenje v premražene prste na nogah. Janez že telovadi po pritrjeni vrvi, vendar ga ne čakam. Preplezam glavo in se zagrizem v led nad njo. Po približno sto metrih strmina popusti in odpre se pogled na vršni greben. Tako blizu se mi zdi, da bi ga lahko dosegel z roko. Ura je deset. Ko z okornimi prsti pripravljam fotoaparát, da bi posnel greben, opazim na pobočju največje opasti dve piki, ki sestopata. Andrej in Štefan! Bila sta na vrhu! Divje čustvo veselja preplavi notranost, maham in vpijem, najprej njima, nato Janezu, nato pa se vsedem v sneg in se zazrem v globino zahodne stene. Petnajstdnevno garanje je obrodilo plod. Danes sta dva od nas stopila na vrh in jutri bosta verjetno še dva. Ali lahko želimo še kaj več? Ne, gora nam je pokazala svojo naklonjenost, opojila nas je s svojim čarom in nam kljub trpljenju dala mogočna doživetja uspeha in zmage nad samim seboj, nad drobnimi strastmi, ki izvirajo iz prestižnih prizadevanj, velikokrat prisotnih prav v alpinizmu in na odpravah še posebej. Vsak od nas, ki smo večino zadnjih dveh tednov preživeli na hribu, je v to zgradbo vsadil svoj kamen, nekdo malo večjega, drugi manjšega, pač po trenutnih sposobnostih, nihče pa ni zavestno svojega kamenčka hranil za vrh piramide. In zdaj, ko je vrh dosežen, lahko rečemo, da stojimo ob Štefanu in Andreju na vrhu vsi, od Marka do Tonača.

V šotoru sezujem čevlje in prezeble noge vtaknem v spalno vrečo ter pričnem z bolečim postopkom oživljanja omrtvelih prstov. Pol ure za meno je v šotoru tudi Janez in spet čez pol ure plane v notranjost nasmejani Štefanov obraz, ki sta mu veter in mraz zadnjega dne vrisala opazne sledove. Tudi Andrej se stisne v šotor in vprašanja dežujejo kot poletni naliv. Odgovarja večinoma Štefan, Andrej je precej zdelan in kot kaže si želi le še v dolino, saj kar naprej priganja k odhodu. Preden se odpravita, se tudi Janez odloči, da bo sestopil z njima. Torej bom ostal sam. Če do večera ne uspem ogreti nog, bom sestopil za njimi, drugače pa bom naslednje jutro poskusil proti vrhu.

Drug za drugim zapuste šotor in njihovi glasovi kmalu zamro v vetru pod štirico. Ko dobim zvezo z bazo, sporočim novico o uspehu, nato pa prižgem kuhalnik in si pripravim juho. Po telesu se razleze prijetna toplota in oči kar same zlezejo skupaj. Utonem v globok, krepilen spanec brez sanj. Zbudi me hrup viharja, ki spet divja čez grebene. Ob bobnenju vetra, ki stresa šotor in ga poskuša zbrisati s površine grebena, si pripravljam juho za juho, čaj za čajem. Misli hite daleč v domače hribe, bele stene nad zelenimi dolinami, v raze, nasmejane v sonsu, v gozdove pod ostenji in v prijazne kočice ob poteh. Slišim nežni šum slapov nad tolumni rek in visoko zvonečo melodijo pomladnega vetra na grebenih. V teh trenutkih ne čutim viharja, ki divja okrog šotora, tu znotraj je svet topel in prijazen in zaprem se v sanje kot školjka v svojo lupino.

16. 5. 1976, nedelja

Ura je pol enajstih, ko stojim na vrhu TRISUL-a I, 7120 m visoko. Ob meni plapola zastavica, ki sta jo pustila prijatelja včeraj. Pogled drsi po brezkončnem morju belih vrhov, ki jim večinoma ne vem imena. Pozabljeni so napor tega jutra, ko sta me mraz in veter hotela prikovati na ledeno pobočje, pozabljeno je garanje zadnjih tednov, ko smo s težkimi tovari divjali od tabora do tabora.

Pogled drsi čez mogočno gmoto Nanda Devi in se daleč na obzorju ustavi na beli ostrici Daulaghirija. Visoko nad okolico se dviga nad osem tisoč metrov visoki, ponosni vrh. Neznana sreča mi polni srce, kar stojim in gledam belo prikazen. Počasi se predramim iz zasanjanosti. Fotografiram okolico, vrh in prehojeno pot. V bazo sporočim, da je vse v redu in dobim odgovor, da

so tabori na hribu že izpraznjeni in da so vsi, razen Janeza, ki čaka na dvojki in Marka, ki je v enici, že zapustili goro in sestopili v bazo. Samota težko leže na utrujena ramena. Počasi se spuščam po pobočju proti vrhnjemu taboru in od nje z vso previdnostjo čez strme odstavke do pritrjenih vrvi. Oddahnem si. Še enkrat doživljam vso zgodbo vzpona čez zahodno steno, ko se kot zadnji član odprave spuščam proti dvojki. Kdo ve koliko časa bo spet veter edini gost v strminah nad ledenikom Ronti in kdo ve koliko časa bodo zapuščene vrvi, v sneg in led vkovani razcefrani šotori in zastavica na vrhu pričali o borbi enajstih mož z naravnimi elementi in predvsem z lastnimi slabostmi.

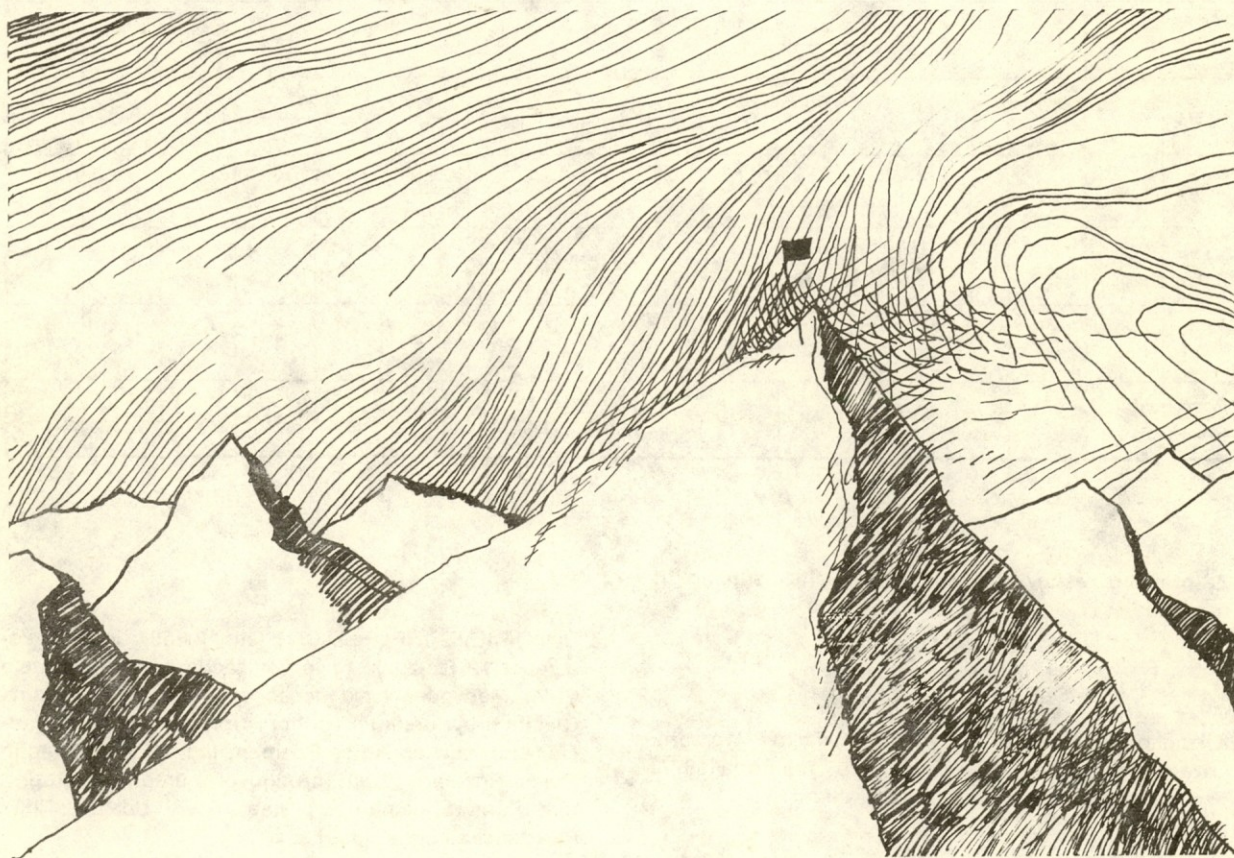
Srečen in žalosten obenem, se spuščam korak za korakom v znani svet vsakdanjosti, v srcu pa se že javlja nova želja po novih doživetjih. V očeh prijateljev vidim isto, vedno nepotešeno željo po novih spoznanjih lastnih zmogljivosti. Pripravljeni smo vedno znova tvegati, da bi vedno znova živeli. Kdor je le gledalec življenjske predstave, ta je svoj čas potratil nekoristno in nespačetno.

Noč se spušča na osamljeni šotorček na grebenu Trisula, pajčolan pozabe prekriva napore in stiske, visoka in svetla se dviguje kupola gore in v nežni svetlobi umirajočega dne mogoče zažari vitki ledeni raz.

Želje so izpolnjene, "Slovenski raz" v mogočnem zahodnem ostenju TRISUL-a je resničnost.

Čisto zazvene čaše, ko nazdravimo uspehu.

Vanja Matijevic



NAGRADNA KRIŽANKA

				MADŽARSKO MESTO	E	MESTO V ITALIJI	OVČARSKI PES	JED. IZ RIŽA	SEKULARAC	OPRAY- LJANJE	2 (RIMSKO)
				URAN KISIK				NUMERO			
				KMETIJSKA ZADRUGA	SIBIRSKA REKA			STARO UTEŽNE MERE			REKA V BOSNI
								KOČARSK. KLUB			
VANADIJ		PAKRAJINA V VOJVODINI	KARL- BERG OKVIR	INETJE ŠARENICE	KOLEK- CIJA TEŠA EMBALAŽE					GLAVNI ŠTEVNIK	
VULKANI- ZIRAN KAYČUK ČRNE GAJE						ROMUNIJA	METER	SESTAVIL:	GRŠKA ČRKA		
						NATRIJ	KALIJ	40	TROPASTI LENIVEC		
DELAVKA V LABORAT.								REČNI OTOK			V FIZ. SPRIZEH- NOST
								NADVIŠJA KARTA			
OBNOV- LJEN							NEUKA, NEIZKUŠENA				
							SPLOŠNA ZNANI, ZLOGLASEN				
BOJENEC ČASTNIŠKE SOLE (DVOJINA)						VEZNIK		ŠVEDSKA	POGAN		
						PLOD		DEL LADJE	OSEBNI ZAJEMEK		
GORA V ŠVICI			MILANO		LANKO- ATLETSKA DISCIPLINA			VRSTA DREVESA			
			TRGOVSKA PUTNICA					GOSPO- DARJI			
URAGVAJ		DANSKI OTOK			PRVA ČRKA		SPLOŠNA ŠMER				EAST
		AVSTRIZA			SREDIŠČE VRTENJA		STARO OROČJE				VRAG
OBLIKA ROMANA (MNOŽ.)				SESTAVKI						ENAKA SOBL.	
				LEPILO						SLOV. PRAVOPIS	
FOSFOR		NRAV, ZNAČAJ			OREL (SRBOHRV.)				KURIRJI		
		POSODE ZA VODO			RIBIŠKA MREŽA				NADAV		
SKOPJENEC					SHUČI (NORV.)			NARTEK			
					MLEČNI IČDELEK			VALVAZOR			
PASMA PSA				1977			VOZEL (SRBOHRV.)			PRITRDLNICA	
							BOG SONCA			TORINO	
ATEK			ARAB. ČREBEC	RIBJA ZAJCA				PARLOV			EVROPA
				NIČLA				NEHČIJA			
LJUBLJ. TRANSP. PODJETJE					GROVJE V AMERIKI				DEL VOZA		

Za pravilno rešitev slikovne križanke razpisujemo tri nagrade:

1. nagrada 60 dinarjev
2. nagrada 40 dinarjev
3. nagrada 20 dinarjev

Križanko oddajte v splošni sektor z oznako "Nagradna križanka december" do vključno 10. februarja 1977. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko.

Obilo sreče!

COLORJEVE INFORMACIJE št. 12 (58), leto 5, december 1976. Izdaja jih organizacija združenega dela Color Medvode, vsak mesec v nakladi 700 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: dipl.arh. Janina Ferjančič, Alojz Izlakar, Anica Rozman, ing. Rihard Pevec in Franci Rozman, glavni in odgovorni urednik. Fotografije: Franci Rozman. Oprema: Pavle Učakar. Tisk: Partizanska knjiga, Ljubljana.

*SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1977*

*vam želi
kolektiv Partizanske knjige
Ljubljana*

NAGRADNA KRIŽANKA

[illegible]

mish:

• —

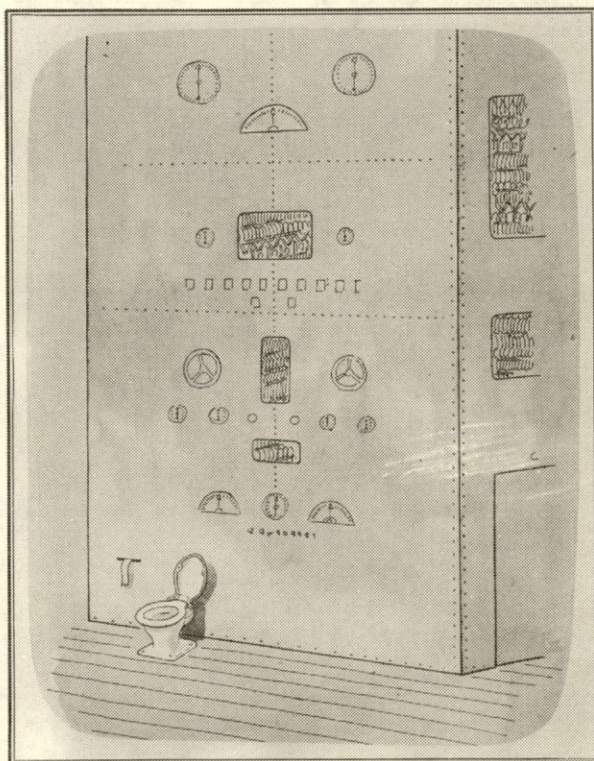
—

—

(Miro Šuštar)

Sal

— Kaj je težje: liter vina ali liter vode?
— Po mojem liter vode, saj ti vina nikdar ne nato-
čijo do vrha!





V teh zimskih mesecih bo Vogel spet privabljal številne smučarje ...



medvoški godbeniki so se predstavili s tisočim nastopom. Čestitkam se pridružujemo tudi mi ...



gasilci morajo marsikaj postoriti tudi izven svojega področja ...



dozidavamo, prezidavamo ... zato pa dela zidarskemu mojstru ne zmanjka ...

... njegov pomočnik pa sproti skrbi za material ...

Foto: Franci Rozman

